

GEHEIMZINNIGE VERSCHIJNING OP LETTENBURG

Vertelster: Kitty van Acker-de Baar, Hulst

Vertelster is op Lettenburg geboren. Lettenburg ligt aan de Vogel bij Kuitaart. Zij heeft daar gewoond en gewerkt tot haar 25^e jaar. Haar ouders boerden er 35 jaar, maar wegens gebrek aan een opvolger werd de boerderij verkocht. De schuur en bijgebouwtjes zijn afgebroken. Alleen het voorste wagenhuis staat er nog.

Na de verkaveling aan het eind de jaren '60 zijn de vaart, de boomgaard enz. verdwenen. In de lage weiden stonden knotwilgen en hoge canada's en sloten enz. Rondom de boerderij was een sloot met riet.

Als je van Hulst naar Kloosterzande rijdt, sla je vóór Kuitaart linksaf de Hoefkensdijk op. Vroeger was dat een kasseiweg met een fietspaadje ernaast; dan volgt de Mjèrdijk en zie je aan de rechterkant tussen de hoge bomen Lettenburg. Vroeger lag er een vaart met gele lissen voor, een drinkplaats, waar de paarden en koeien in de zomer uit dronken, ertussen lag een groentenhof. Een grote welput aan de ene kant met een aker erin, voor water te putten voor de kalfjes. Die wel stond nooit leeg. Aan de andere kant stond een regenbak met een pomp; dat was regenwater voor onself. In de aangebouwde keet was een w.c. met een deurtje naar buiten, voor te bjèren vroeger en een deur naar binnen, zodat je 's nachts niet naar buiten hoefde. Als je met een kaarsje van boven naar beneden moest, was dat al een hele onderneming!

Het is een groot robuust huis, de laatste jaren mede met monumentensteun, helemaal in stijl gerenoveerd. Op de schuine muur heeft op de hoek nog een torentje gestaan.

Lettenburg komt van Let op de burgt en moet een vroegere aanlegsteiger voor scheepjes geweest zijn, die vanaf de Schelde langs Campen door de Vogel, en door een vaart, de mjèr, naar Hulst voeren. De lage weien aan de linkerkant zijn er een restant van, ook de naam de Mjèrdijk. Bij het aanleggen van een siertuin, bleek rondom het huis een muurtje in de grond te zitten. Waarschijnlijk heeft dat er gestaan om het water tegen te houden. Ook kwamen er vaak scherven en pijpjes uit de grond. Tegen het huis hing een grote scheepsbel, die er helaas is afgehaald.

De muren van Lettenburg zijn van die grote moppen, bestreken met cement, aan de regenkant van die topjes erop, zodat het regenwater van de muur drupt.

Er is een kelderbuitendeur naar de drie gewelfde, witgekalkte kelders. Dat is gemakkelijk om aardappels en appels binnen te brengen. De kolenboer kon zijn antraciet en eierkolen erdoor binnendragen. De slager kwam ieder jaar het varken of een ander beest slachten.

Een voor- en een achterdeur met een lange gang ertussen en trappen ervoor. De keetdeur werd afgesloten met grendels. Vroeger was er nog een bedstee in en een pompbak met een deurtje van een oven, want in de zomer werd daarin gewoond.

Het ovenkot, waarin het brood werd gebakken, werd later fietsenhok en nu staat er de verwarmingsketel in. Een rond raampje zorgde voor licht in het kippenhok. Een dubbele deur gaf toegang tot wat vroeger het sjezekot was, en nu de garage is.

Helemaal boven in het huis is een grote, open zolder met raampjes, die vroeger dikwijls openstonden, omdat er bij regenweer de was gedroogd werd. Aan de balken hingen schommels, “bijzen”, van paardentouwen en gezaagde planken gemaakt. We leerden op die zolder fietsen op fietsen, die in de oorlog geruimd waren voor een zak tarwe of gerst. Het trapgat dicht en fietsen maar!

In het dak waren twee dakvensters, waaronder een stoel stond. Zo konden wij bij onweer naar de bliksemstralen op het water van de Vogel kijken, vooral 's nachts een prachtig schouwspel. Bang waren we niet, want bliksem slaat op het hoogste punt en de leibomen voor 't huis waren hoger. Ook de molen van Kuitaart kon je door de raampjes prachtig zien draaien.

In die tijd, toen wij klein waren, was er nog géén elektriciteit en waterleiding. Die kwamen pas in de jaren zestig.

Alles was toen anders, rustig, op tijd naar bed. Veel buiten spelen met schoolkinderen van Lamswaarde en Kuitaart. In de zomer zwemmen in de vaart of de Vogel; in de winter schaatsen op de ondergelopen lage weien of in het stro in de schuur spelen.

Een mooie zorgeloze tijd!

Tot er plotseling een geheimzinnige verschijning de rust rond Lettenburg kwam verstoren!! Die iemand dacht dat er ergens veel muntgeld was verstopt. Dat zou gedaan zijn in paniek door de moordenaar van het alom bekende en veel bezongen Moordhof, dat ginds, ook aan de Meerdijk staat, vroegere burens dus.

De eersten, die de verschijning zagen, waren de knechts, die op een pak stro op de dorsvloer zaten en hun schaftijd hielden. Ze zagen haar door het open staande klinket bezig met graven tussen de uien en de bietenhoop. Het was een man. Ze gooiden een kluit naar hem, maar die ging er dwars doorheen en weg was de verschijning.

Ook werd hij gezien en gehoord achter de houtmijt, waar hij musters aan het versjouwen was.

Later rommelde hij in het fornuiskot, waar wij een zacht gekookt verkespetètje uit het fornuis wilden pakken om die, na het pelletje eraf gedaan te hebben, op te eten. We hoorden hem, maar we zagen niets!

Onze ma zag hem wel over de bleek tussen het wasgoed doorlopen. Ze had juist een emmer zeepsop vast en gooide die met een zwaai naar hem toe en weg was hij.

We staken altijd rauwe appels in 't hooi om te rijpen, maar die waren ook plotseling weg.

Eén van ons zat op een balk in het achterste wagenhuis en was daar juist wat jonge mereltjes aan het voeren, toen hij hem in de rietsloot erachter hoorde rommelen.

Wanneer we in de lammertijd van onze schapen, ieder om de beurt van het huis naar de schuur gingen om te kijken met een stallantaarn en een knuppel, om ons te kunnen verwéren, dan hoorden we ook vaak geritsel achter de rij tronken, de kroppensilo of het kiekeskot. Alleen maar horen, want met een lantaarn zag je niet zo ver. We waren toch altijd blij weer in huis terug te zijn.

Op een keer heb ik hem, als klein meisje, zelf met eigen ogen op de mestbocht (mestvaalt)gezien. Hij had een steen opgelicht en was eronder aan het graven. Ik gooide mijn knuppeltje er met een vaart naar toe, maar dat ging er ook dwars doorheen, en weg was hij. De put was er echter nog.

Ja, wij waren in die tijd allemaal in de ban van die geheimzinnige verschijning (schim) rond Lettenburg.

En toen op een zomernacht gebeurde er iets.....!!

De raampjes boven stonden open, ook onze slaapkamerramen waren naar boven geschoven. De maan scheen en dat maakte rond zo'n groot huis alles wat geheimzinnig en mysterieus..... De hoge bomen ritselden.... Plotseling riep onze ma naar boven: "Kinderkes gaan jullie eens naar de bovenste zolder kijken, want nou zit hij daar echt, ik heb hem horen stommelen, heel hard, hij is daar zeker aan 't zoeken".

Met m'n broertjes, toch wel angstig, maar héél stoer, "Wacht we zullen hem eens bang maken". Het kaarsje aangestoken, het knuppeltje mee, de steile zoldertrap op krak.....krak.... de val open... kijken.....niets...zachtjes kruipend over de houten planken vloer.... Plotseling zagen we op de onderste balk.... twee héle grote ogen.... Ze keken dwars door ons heen.... Eén van ons greep de schommel die eronder hing en zwierde die met een zwaai naar boven en daar....fladderde het naar beneden, het was een beest. Een zéér grote, volwassen uil, die door de openstaande raampjes was gevlogen.

De volgende dag is iemand van de dierenbescherming hem komen ophalen.

De geheimzinnige schim is toch nog een paar keer gezien en gehoord. Een knecht was aan het begin van de Meerdijk de brandnetels aan het maaien en zag hem op die witte bollen, die daar toen nog lagen, slaan. Er is nog altijd een scheur in. Hij ging er met z'n zeis op af, maar weg was hij.

Op een avond was onze pa de doornewjèr (meidoornheg), die tegen de boomgaard stond aan 't knippen, en daar zag hij hem graven in 'n lange kil tussen de bomen. Dat was vroeger een vijver geweest met mispels, merbeljanen, sterappeltjes en dergelijke errond. Dat was nog uit de tijd van een zekere Sergeant die ook op Lettenburg heeft gewoond en burgemeester van Kloosterzande is geweest.

De schim stond er druk te graven, hij dacht zeker dat de dader van de moord de buit daarin gegooid had. Onze pa gooide met een zwier de heggoschaar naar hem toe. Waarschijnlijk is hij daardoor wel geraakt en zou hij in Kuitaart bij de sluis in de Vogel zijn gevallen en verdronken, want er is nooit meer taal of teken van hem gehoord.

Zou iemand die munten nog willen vinden? Ga dan naar de witte bollen. Ze zijn met een grote sterke kraan naar de dam van Lettenburg verlegd. Ze wogen zo ontzettend zwaar, dus vast en zeker zijn ze daarin gemetseld!!